(Zjutranje izdanje.)

97 številka. V Trstu, v torek dne 14. avgusta 1894. Tečaj XIX.

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . f. —.90, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesec . . „ 2.60 „ „ „ 4.—
za pol leta . . „ 5.— „ „ „ 8.—
za vse leto . . „ 10.— „ „ „ 16.—
Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nvč., v Gorici po 3 nvč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 3 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnice in javnezahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“.

Boj za slovensko šolo.

Razlika med mestnimi in okoličanskimi šolami. — Mestni otroci imajo osemletno, okoličanski šestletno šolsko dolžnost. — Mestne šole imajo obrtno cilj, okoličanske kmetijsk. — Je-li mesto in okolica faktično ena šolska občina?

(Dalje).

Teh olajšav so se poslužile cele provincijo in skoraj vse občine na deželi ter so se v vseh takih občinah uvedli namesto rednega šolskega obiska v sedmem in osmem šolskem letu takoimenovani nadaljevalni oziroma kmetijski tečaji se skrčenimi šolskimi urami kot nadaljevanje šestega rednega šolskega leta.

Nekatera mesta pa, za katera velja principijelno 8letna šolska obveznost, ustanovila so razun osmih šolskih tečajev še posebe obrtne nadaljevalne tečaje z ozirom na posebne potrebe mestnega prebivalstva in sicer le za one, kateri so zadobili le osebno olajšavo glede šolskega obiskovanja.

Nekatera mesta pa so si ustanovila v zmislu zakona le osemrazredne meščanske šole, katere so dolžni obiskovati vsi, ki ne prestopijo v srednjo šolo ali kako strokovno šolo.

S tem je ustanovljena na podlagi zakona praktična važna razlika med šolami na deželi na eni strani, in v mestih in trgih na drugi strani, ter je strogo ločen značaj prvih od drugih.

Oglejmo si sedaj izvrševanje §. 21 državnega šolskega zakona z dne 14. maja 1869, modificiranega z novelo z dne 2. maja 1883 št. 53. drž. zakona, v obsegu tržaške občine in izvrševanje omenjenega zakona sploh v isti občini, z eno besedo: organizacijo šolstva z ozirom na isti zakon. Kaj najdemo tu? Tu najdemo, da je v občini tržaški strogo ločeno šolstvo mesta tržaškega od šolstva okolice in sicer po krajevnih mejah, kakor jih je ustanovil deželni zakon z dne 1. aprila 1882 (deželni zakonik št. 8 ex 1885), in sicer je ta ločitev izvedena konsekventno, ne le formalno na zunaj, nego i stvarno na znotraj.

Mesto tržaško v „pomeriju“ imelo je namreč koncem šolskega leta 1892/1893 dvanajst javnih ljudskih šol in sicer popolno deško in dekliško osemrazredno meščansko šolo v novem mestu (città nuova), popolno dekliško osemrazredno meščansko šolo v „Via Giotto“, zvezano se šestrazredno deško šolo, 3 moške in ženske šestrazrednice in sicer v „Barriera vecchia“, „Ferriera“ in „Lazzaretto vecchio“, 1 šestrazrednico za dečke, zvezano s petrazrednico za deklice v mestni ubožnici in 6 petrazrednic in sicer naslednje: Belvedere, città vecchia, Via Donadoni, Via Giulia, fondazione Elio Morpurgo in Rena nuova. Nadaljevalnih šol v „mestnem pomeriju“ ni ter morajo vsi otroci, ki ne prestopijo v srednje ali strokovne šole, obiskovati 7mi in 8mi razred meščanske šole, ter so v mestu vse šestrazrednice tako vrejene, da se v istih poučuje v šestem razredu po učnih načrtih za dotične razrede meščanskih šol, kar je razvidno iz letnega poročila c. kr. namestništva, izdanega pod naslovom „Jahresbericht über den Zustand des Volksschulwesens des Gebietes von Triest in Schuljahre 1892/1893 Nr. 22.205|VII. 1893.“

V vseh teh šolah je učni jezik izključno italijanski ter so se potrdili učni načrti za omenjene meščanske šole z odlokom visocega c. kr. ministerstva za bogočastje in uk z dne 25. aprila 1888 št. 7112. Istinost teh podatkov razvidna je iz knjige, izdane od slavnega municipija tržaškega, ki nosi naslov: „Prospetto del personale insegnante e statistica degli allievi delle civiche scuole popolari e cittadine alle fine dell' anno scolastico 1892—1893“, katero prilagamo pod ·/2.

Iz te knjige je razvidno takoj na prvi pogled, da tržaški magistrat sam deli javne ljudske šole občine tržaške v mestne (scuole di città) in deželne (kmečke) šole (scuole popolari di campagna).

Da pa ta razdelitev ni le navidezna, formalna, nego utemeljena v različnosti šolske organizacije, razvidno bodi iz iste knjige, pod ·|2, katera nam pravi, da ima okolica (campagna) 10 šol in sicer:

1. v Barkovljah slovensko trorazrednico se šestimi tečaji in italijansko dvorazrednico istotako se šestimi letnimi tečaji.
2. na Bazovici slovensko dvorazrednico se šestimi tečaji;
3. na Katinari slovensko dvorazrednico se šestimi tečaji;
4. na Vrdeli (sv. Ivan) slovensko štirirazrednico se šestimi tečaji;
5. na Općinah slovensko trorazrednico se šestimi tečaji;
6. na Proseku-Kontovelju slovensko štirirazrednico se šestimi tečaji;
7. v Rojanu italijansko trorazrednico se šestimi tečaji, a slovensko trorazrednico se samo štirimi tečaji (toraj nepopolno slovensko šolo);
8. v sv. Križu (S. Croce) slovensko trorazrednico se šestimi tečaji;
9. v Škednju (Servola) italijansko in slovensko štirirazrednico, vsako se šestimi tečaji, in
10. v Trebčah slovensko dvorazrednico se šestimi tečaji.

Razun tega obstoje na vseh teh okoličanskih šolah nadaljevalni tečaji, imenovani glasom priloge ·|2 „corsi di perfezionamento“, a glasom gori navedenega „Jahresbericht“ „kmetijski nadaljevalni tečaji“ (landwirtschaftliche Fortbildungscurse).

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

Kmečki stan in državni zbor. V decembru minolega leta je bil na Dunaju shod kmetovalcev. V zmislu tedanjega sklepa podpisalo je 15.000 kmečkih posestnikov peticijo na državni zbor, v kateri naglašajo, da je skrajni čas, da se pomore kmečkemu stanu, ako nočejo, da isti pade v naročaj proletarijata, socijalne demokracije, anarhizma in kumovizma. Potrpežljivi, a sedaj le trpljeni kmečki stan — tako veklika deputacija — vjunačil se je še jedenkrat, da stori korak v svojo rešitev. Hiša in gospodarstvo tisočero stanovskih tovarišev prehajajo v oblast velikega posestva, obresti od posojil porivajo dela pót milijonov ljudij. Denarni, posestni in zemljiški odnošaji, razdelitev bremen in način zastopstva potrebujejo nujno temeljite preosnove; kmečkemu stanu mora zakonodajec privoliti posebno stališče; ako se to ne zgodi, mora se kmeta polastiti obup. Kdo bi hotel tajiti, da ta obupni klic ni povsem opravičen v žalostnih razmerah kmečkega stanu, toda malo je nade, da bi ga hotel slušati parlament, v katerem gospodujejo — hlapci kapitalizma. Dobri volji kneza Windischgrätza in grofa Falkenhayna vso čast, ali tudi ona dva gospoda imata vezane roke, ker visi nad njima Damokljijev meč — koalicije. Obračajmo torej to ljubo koalicijo kakor hočemo, vsikdar pade pred nas tako, da nam pokaže svoje neprijazno lice.

Jubilej princa Ferdinanda. Ako govorimo o katerem jubileju, mislimo navadno na kako 25- ali 20- ali pa 10letnico. Ne, to vam je borna 7letnica, katero danes slavi princ Ferdinand Koburški kot „ljubljeni vladar“ Bolgarske. 7 let je torej minolo, odkar je princ Ferdinand zasel bolgarski prestol, da vodi usodo Bolgarske — brez Rusov, tako pristavljajo velikim zadovoljstvom nemško-liberalni listi. Ta poslednji moment jim je najvažnejši, vse drugo — resnični blagor Bolgarske — jim je pa soveda deveta briga. Da je vladal „brez Rusov“, to ga dela v njih očeh „modrim državnikom“; spletajo mu lovorvenec okolo glave, da je zavel vso Bolgarsko politiko v najnenaravnejše položenje, da je vstvaril videz — a le videz — kakor da bi narod bolgarski črtil svoje — dobrotnike in osvoboditelje. Nehvaležnost je najgnusnejše svojstvo naroda, a ti židovsko-nemški „prijatelji“ Bolgarske bi hoteli, da nosi narod bolgarski za vse večne čase na čelu sramotni znak — nehvaležnosti. Ali o ironija! v istem trenotku, ko ti časnikarski klativitezi proslavljajo princa Ferdinanda na tem, da je vladal 7 let „brez Rusov“, v istem hipu 7letnega jubileja dela isti Ferdinand krčevite napore za spoprijaznjenje z Rusijo, ker ve, da visita v zraku on in njegov prestol, dokler bode vladal „brez Rusov“. A narod bolgarski sam izjavlja sedaj ob vsaki priliki in na vse mogoče načine, da noče imeti na svojem čelu sramotnega znaka — nehvaležnosti do svojih osvoboditeljev. Bolgarska politika „brez Rusov“ slavi ravnokar svojo 7letnico in svoj — konec. Na korist Avstrije in na korist svetovnega miru moramo se le radovati, ako bode enkrat konec nenaravnemu razmerju, ki je viselo neprestano kakor črn nesrečonosen oblak na obzorju mednarodnega položenja.

Različne vesti.

Popravek. V večerno izdanje našega lista od minole sobote poskočil je jako ljubeznjiv „kozel“, kateremu bi zares prav iz srca želeli, da bi si bil pri svojem skoku takoj zlomil svoj vrat. Strmeči svet namreč čita črno na belem v članku „Boj za slovensko šolo“ v 2. predalu, 1. odstavek, 1. vrstica to-le gorostasno hibo: „Magistrat torej in **okoličanska večina** mestnega sveta tržaškega trdita ....“ itd. To je zares več nego „potarda!“ No, v svojo tolažbo smo pa vendar prepričani, da so čč. gg. naši čitatelji v duhu itak že čitali „**italijanska večina**“, namesto zlorabljene „okoličanske“, kajti zares bi bil predrzen greh trditi o peščici narodnih okoličanskih poslancev, da oni pravijo, da v okrožju mesta tržaškega ne smo biti slovenske šole na občinske stroške!

Žalostno! Od sv. Ivana nam pišejo: Lepi Sv. Ivan je vender-le še naš, vzlic okolnosti, da so takozvani Acquedotto do ulice Rossetti — kateri del je spadal nekdaj pod sv. Ivan — priklopili k mestu. In v tem našem narodnem sv. Ivanu napravili so na predvečer sv. Lorenco nekateri zaslepljeni domačini s pomočjo nekaterih tujcev — a tudi Slovencev — pravi škandal.

Pri nas na Vrdeli obstoji že par let neka domača godba, katere velike „zasluge“ (?)je že opisala tudi „Edinost“ povodom Vrdelske šagre. Člani te godbe — sami krepki fantje — pa živijo v temoti, in se ni malo ne zavedajo svoje narodnosti. Ti nezavedneži so priredili omenjeni večer podoknico nekemu gospodu. In veste, katero so svirali med drugimi?! Tisto zloglasno: Nella patria di Rossetti! Mladeniči, vprašamo vas, ali je to prav? Ali ne veste, da s tem pljuvate v svojo lastno skledo, da poljubljate šibo, ki Vas tepe!? In dotičnega gospoda vprašamo, ali je prav storil, da je mladeniče še pogostil, mesto da bi jih bil pokaral?! In še ponavljati so morali na zahtevo njegove soproge, samo da bi se jezili domačini! Ali se ta gospod res več ne spominja, da mu je rojstni kraj gori na Krasu? Ne gospod, motite se! Mi pošteni domačini se ne jezimo, ampak pomilujemo vas.

Še nekaj! Nekaterim domačinom ni prav, da se take stvari spravljajo v javnost, češ, da se s tem žalijo domači mladeniči. Dobro, zakaj pa ti poslednji žalijo svojo narodnost? Nekoč ste jih zagovarjali s tem, da ne vedo, kaj godejo, in da bi se jih moralo popred posvariti. No bili so posvarjeni, ali glejte: sedaj so storili istotako, in to pred hišo Slovenca, ne pa Italijana.

Okoličani, odprite vendar enkrat svoje oči da boste videli, kako naši nasprotniki vedno bolj silijo v našo okolico! Poglejte le raz hribček Vrdelski doli v dolino, kjer po Acquedottu stoje krasne palače. To je last ptujcev na zemlji naših pradedov. Kjer je sedaj Lositejev vrt, prodal je svoječasno neki okoličan svojo zemljo po 1½ novčiča seženj, a sedaj prodajajo ptujci ista tla po — pomislite in zjokajte se! — po 300 gld. seženj. Nasledniki istega okoličana so sedaj siromaki.

Pozivljam vas torej še enkrat, odprite svoje oči in glejte, da si ohranimo vsaj to, kar je še našega, da nas ne bodo proklinjali naši potomci! Ako pojde tako naprej, gledali bodo naši potomci istotako žalostno z „Griže“ na Vrdelo, kakor gledamo mi z Vrdele v mesto. Pred vsem pa: vzgajajmo pošteno svojo mladino, kajti kjer je narod nezaveden, tam tudi ni blagostanja. Gorje, ako bodemo imeli samo tako mladino, kakoršni so oni otroci, ki so sinoč za godci kričali „Nella patria di Rossetti!“ Taka vzgoja otrok je sramotna; to je žalostno zares!

PODLISTEK.

Kmetski upor. 111

Zgodovinska povest šestnajstega veka.

— Spisal August Šenoa. Preložil I. P. Planinski. —

— Kakovi vojaki — —? vpraša Stepko, ali toliko da je gospodar izgovoril te besede, pojavijo se na vratih trije bradati oboroženi možje, katerih jeden je bil napravljen kakor Uskoki. Vsi domačini začujeni vstanejo.

— Hvaljen Jesus! izpregovori prvi od prišlecov, bled, lep človek, drhtečim glasom.

Zofija se zgane, kakor da jo je strela zadela. Odskoči za korak, razširi oči, kri ji udari v lica in prične omahovati, tresti se kot šiba.

— Kdo ste? vpraša ostro Stepko.

— Tomo Milić, odgovori tujec.

Vsi okamenê.

— Milić! Ti — ti — vzklikne Zofija kot rešena duša — da, da, ti — ti — ti — oh, dragan moj, oh raj moj! In deklica zleti proti prišlecu, sklene roke okolu njegovega vratu, spusti glavo na junaška prsa, a on dene desnico okolu deklice in jo poljubi v čelo, rekoč slovesno:

— Gospa Uršula! Tomo Milić dovaja Jurija Mogajića, Tomo Milić je izpolnil svojo obljubo, Zofija je njegova.

— Oh da, da, tvoja, plaka deklica od radosti, pritisnivši se krepkeje k njegovemu srcu, ni je sile, ki bi me odtrgala od tvojega srca. Daj, pravi in ga prime z obema rokama za glavo, da vidim, če si res ti? Oj si, si, moj jedini, moj ljubljeni, in ga poljubi plakaje v obe očesi.

— Da ste mi zdravi, gospod Milič, pozdravi ga Uršula hladno. Kako zelo ste se izpremenili, nisem vas izpoznala na prvi mah. Da, Zofija je vaša po moji obljubi. Vi ste jo zaslužili. Ali očividci so dejali, da ste v Banjaloki poginili, kaj ne Anka? Obrne se Uršula ostro proti hčeri, a sedaj vidim, da so ti očividci lagali, kaj ne, Anka?

— Gotovo, zajeclja Anka in prebledi.

(Dalje prih.)

Kot Cirilo-Metodijski dar je nabral g. Anton Čevna 12 kron, katero svoto so darovali čuvaji: Čevna Anton 1 krono 10 stot., Kravos Kristjan, Čehovin Josip, Muraro Andrej, Lavrenčič Vicko po 1 krono. Gerzetič Ivan, Rebek Ivan, Ader Adolf po 40 stot. Ravbar Josip 20 stot. Gostilničar Babič Ante 1 krono. Delavci: Žetko Mate 1 krono. Andrejčič Fran, Besednjak Ante, Colja Mate, Colja Ivan, Sosič Fran, Pipan Mate, Čevna Marija po 40 stot. Mavrin Miha 50 stot. Bevc Mate 20 stot.

Za družbo sv. Cirila in Metoda podaril je g. Šime Ivanovič 20 stot. kot prebitek od preostale naročnine za „Edinost." — G. F. Z. je podaril 1 krono kot zgubljeno stavo o zadevi nove telovadnice „Sokola."

Iz Podgrada se nam piše: Kaj si vse domišljajo nekateri ljudje, ki so slučajno po volji druzih prišli do javne službe, pokazuje upravitelj naše občine Štefan Zadkovič. On se jezi neizmerno, da se v „Edinosti" piše o njem in govori, češ, da bi moralo namestništvo to prepovedati! Ej gospodine, to ni kar tako! Nikdo ne more prepovedati pisati resnico. Ne mislite pa, da pišemo o Vas zaradi Vas! Kaj tacega se nam nikdar še sanjalo ni. Radi Vas samih ne bi pisali istotako, kar ne zaradi Jakleta in Tineta, ali pa Vašega prijatelja, Francesco Marottija. Mi se ne pravdamo z Vami, ampak s tistimi, ki stojo za Vami. Zagotovljamo Vas pa, da pridete v „Edinost" vselej, kadarkoli bodete tako čudno govorili, kakor ste zadnjič o veljavi slovenskega jezika. Morda pa se niste sami izmislili, ko ste tako govorili? Saj smo videli v minolem tednu, da se radi ravnate po drugih, ne hoteč se zameriti nikomur. Zahtevali ste pri županstvu, naj se zapiše v zapisnik, zakaj se Vam urad ne izroči precej. Ugodilo se Vam je. A nepričakovano vam je nasprotoval Tine in udali ste se ter pobegnili z Jakletom, ne hoteč podpisati zapisnika. Enako ste hotela storiti Vi in gospod iz Poreča, ko je bilo treba podpisati zapisnik o izročenju urada — pa sta se dali pregovoriti. Kaj naj pa rečemo o znameniti izjavi Vaši, da ne prevzamete apna, ker bi ga lahko kdo — u k r a l! Vidite, kako nevarno je biti župan in kake odgovornosti se mu nalagajo. Kaj, ko bi se naročila tudi za apno železna „kasa"?! Ko je bilo treba izplačati prve zneske, pogledovali ste, tako se pripoveduje, nekako milo c. k. komisarja in Poreškega gospoda povpraševaje ju, „da-li gospod dovolijo izplačati?!" Kako ste se morali potem vaditi odpirati in zapirati „železno kaso", čemur dosedaj niste bili vajeni, česar Vam pač nikdo ne more zameriti, saj do sedaj naši občinarji niso nikdar videli kaj tacega. Sicer pa le pogumno! Stopite na noge in ne plašite se nikogar! Ako pakažete sedaj, ko so Vam poverjeni občinski posli, da ste dober gospodar in ako si boste znali p r i d o b i t i z a u p a n j e l j u d s t v a, kakor ste si znali pridobiti zaupanje onih, ki so Vas postavili na častno mesto, potem utegnete postati ž u p a n — a k o V a s i z v o l i j o.

„Quattro gatti" — morti? Nikar se ne čudite, da dajemo našim vestim celó italijanskih naslovov, ali kaj hočete? Želimo živeti z našimi „prijatelji" „Indipendente", „Piccolo" e compagnia v miru in spravi in za to smo namenili te vrstice izključno le našim „dragim prijateljem", ne pa vam, č. slovenski čitatelji. — Torej, vi ital. gospôda, pisarili ste pred Postojinsko slavnostjo o nekakih „quattro gatti" (četvorici mačkov), poslali ste na lice mesta — t o j e n o t o r i č n o! — svoje poročevalce, a po slavnosti pa kar naenkrat modro molčite! Čudno zares! Kaj neki je zaprlo sapo vašim širokoustnim in „vestnim" poročevalcem?? Sono forse morti i celebri „quattro gatti"? Videli smo „Piccolovega" poročevalca pri odhodu in pri prihodu Postojinskega vlaka na kolodvoru, in vendar ni sporočil niti besedice svojim gospodarjem, da-si ima dovelj mastno plačo. Mar se je ubožec prestrašil „četvorice mačkov"? Uboga — miš! Prosimo blagovoljnega odgovora.

Točnost poročil v „Mattinu". „Il Mattino" od minole nedelje iz javlja Ljubljane: „Il giornale ufficiale **smentisce** la notizia della riattivazione del ginnasio di Krainburg per il prossimo anno scolastico". (Uradni list o p o r e k a vest, da bi se že v prihodnjem šolskem letu zopet oživotvoril gimnazij v Kranji). Ker se nam je ta vest zdela neverojetna z ozirom na soglasne nasprotno glaseče se vesti po drugih listih, pogledali smo nalašč v sobotno številko lista „Laibacher Zeitung" in tu smo čitali: „Nach einer uns zugekommenen Nachricht wurde die Errichtung eines Staatsgymnasiums in Krainburg **bewilliget** und werden dortselbst im Schuljahre 1894-1895 die untersten zwei Klassen zur Eröffnung gelangen". (Glasom došlega nam poročila d o v o l i l a se je ustanovitev državnega gimnazija v Kranju in se otvorita nižja dva razreda v šolskem letu 1894-1895.)

Narobe je torej res, kar je trdil „Mattino", iz česar moramo sklepati, da gospôda pri „Mattinu" niti pošteno čitati ne znajo. Seveda: gospôda imajo preveč posla se zasramovanjem Slovencev, da bi se mogli pri tem učiti — čitanju nemščine! Ali pa ni to morda jedna tistih zlobnostij, katere so že pri „Mattinu" v navadi, kadar mu je govoriti o Slovencih?!

Obletnica blagoslovljenja zastave Del. podp. društva se bode vršila prihodnjo nedeljo se slovesno sv. mašo ob 7½ uri zjutraj in s popoldansko veselico v vrtu „Mondo nuovo". Veleč. g. župnik pri sv. Antonu novemu je že dovolil, da sme društvo z razvito zastavo v cerkev. Za veselico se delajo velike priprave, tako, da izpade ista gotovo na vso čast društva.

Preselitev okrajnega načelnika. Z dne 20. t. m. preseli se okrajni načelnik VIII. mestnega okraja (Farneta) iz hiše št. 4 v ulici Conti v hišo štev. 18 ulice Sette Fontane.

Pozor na družbo „Lega nazionale"! Lahoni širijo svoje delo z dobro proračunjeno doslednostjo. Ujeli so — žal! — nezavedne Križane s svojo šolo v peklensko mrežo in njih poduzetje v čisto slovenskem Sv. Križu na Krasu jih je baš vsled nezavednosti — ali izdajstva? — raznih slovenskih starišev opogumilo tako, da odprejo v kratkem poleg že obstoječe šole v Sv. Križu še otroški vrt, v koji bodo lovili nežna deca. Tudi v Devinu (!!) hoče „Lega" napraviti šolo in otroški vrt. Pozor torej! Kdor pošilje svojega otroka slovenske krvi v „Legino" šolo, je brezvesten. „Lega" bode že skrbela zato, da bodo dotični otroci preklinjali svoje stariše in jih psovali s „ščavi".

Od sv. Jakoba se nam piše: Čast. udom „Bratovščine sv. Cirila in Metoda" in onim, ki želijo pristopiti k tej Bratovščini, dovoljujem si javiti, da je predsednik „Bratovščini" velč. g. Iv. S l a v e c. Denarničar pa je -- odkar je dobila „Bratovščina" cerkvene odpustke iz Rima in s tem postala prava „Bratovščina" — č. g. J. K o r u z a, katehet in duh. pomočnik pri sv. Jakobu.

I v a n K i f e r l e,
biviši denarničar.

Povodenj in potres na Kitajskem in Japonskem. Iz Honkonga poročajo dunajskemu „Extrablattu", da je provzročila strašna ploha povodenj po raznih krajih Kitajske. Potopilo se je blizo 1000 ljudij. — V Yokohami in Tokiju na Japonskem pa je bil močan potres, ki je provzročil ogromno škode.

Potres v Siciliji. Poročila iz Katanije z dne 9. t. m. pravijo, da je bilo o poslednjem potresu ubitih 13 oseb in ranjenih 29. Oblasti so ukazale potrebno, da se poderejo hiše, koje bi se zrušile, ker so močno poškodovane. — Dne 9. t. m. ob 2½ uri po polunoči se je v Zaffanari občutil zopet močan sunek in ob 3·40 drug, nekoliko slabejši sunek. Prebivalstvo je silno prestrašeno.

Zopet umor! Še je vsem v živem spominu umor gostilničarja Revere, in že se je dogodil nov krvav drama, a sedaj v zavednem okoličanskem selu Sv. Ivanskem. Minolo nedeljo dopoludne vrnil se je Alojzij Rehar, težak v Dreherjevi pivovarni na svoje stanovanje v ulici S. Cilino hšt. 428 pri Sv. Ivanu. Našel je svojo hišno gospodinjo Ano Hrovatin ležečo v krvi na hodniku med kuhinjo in sobo. Prestrašen je poklical sosede na pomoč, koji so pozvali po telefonu zdravnika v pomoč, toda ko je prihitel zdravnik od zdravniške postaje, bila je nesrečnica že mrtva. Zdravnik je konstatoval, da je bila nesrečnica ubita s kladvom, kajti imela je na licu in na črepinji razne rane, provzročene po silnih udarcih. Zdravniško-sodnijska komisija je pozneje našla tudi okrvavljen držaj kladva na tleh, toda železa ni bilo najti. — O vzroku tega groznega hudodelstva doslej še ni znano ničesar. S početka se je mislilo, da je morilec hotel nesrečnico oropati, kajti Andrej Hrovatin, soprog umorjene, službujoč pri Dreherjevi pivovarni, je na glasu kot imovit mož, toda on sam je izjavil, da mu morilec ni ukradel ničesar. Preiskava pojasni menda ta tajnostni umor; preiskavo vodi policijski nadkomisar g. Bacher.

Svojo lastno mater poročil! Iz Ungvara poroča „Hazánk" to-le, skoraj neverjetno dogodbo: Pred mnogimi leti se je poročil imoviti kmet Ivan Pakucz z neko mlado deklo. Iz tega zakona se je porodil sinček, kateri je nekega dne izginil, ko ga je bila mati vzela seboj na polje. Otrok je bil takrat 3 mesece star. Preteklo je mnogo let, ne da bi se bilo kaj doznalo o ukradenemu otroku, stari Pakucz je med tem umrl in udova se je potem poročila s hlapcem, ki je bil pri nje v službi. Pred nekoliko tedni je neka žena, imenom Balicska, ki stanuje v isti vasi, povedala na smrtni postelji, da je Pakuczeva udova poročila svojega lastnega sina in da je na tem zločinu kriva ona, Balicska. Ona je bila, tako je pripovedovala umirajoča, zaljubljena v pokojnega Pakucza in hotela se je maščevati na dekli, kojo je bil poročil. Zato je bila ukradla otroka in ga vzgojila na skrivnem, ga dala pozneje v službo k udovi in slednjič nagovorila udovo in hlapca, da sta se poročila! Balicska je kmalo po tej izpovedi umrla. Duhovnik je vsled želje pokojnice odkril Pokuczevi strašno tajnost, da je nje mož nje lastni sin! Uboga žena je res na neki bradavici spoznala svoje dete. Iz obupnosti se je nesrečnica zastrupila na grobu prvega svojega moža; kako pa je opral soprog-sin svojo strašno, neprostovoljno pregreho, o tem poročilo ne govori.

Požar. Minolo soboto je nastal ogenj v senjaku poleg restavracije „Noghera" nad miljskim zalivom. Prihitevši gasilci iz Milj vdušili so ogenj po trudapolnem delu. Pogorelo je vse seno, in poleg tega še razno pohištvo, obleka je perilo, da je skupne škode več tisoč goldinarjev. Poslopje in blago je bilo zavarovano proti škodi po požaru.

Policijsko. Minolo soboto zjutraj so se utihotapili drzni tatovi v stanovanje gospe Alojzije Scorca v 1. nadstropju hiše št. 10 ulice Conti. Odnesli so razno zlatnino in srebernino, vredno okolo 200 gld. in par goldinarjev v gotovem denarju. Policija je tatovom baje že na sledu. — Kakor smo bili sporočili v zjutranjem izdanju 85. številke z dne 9. t. m., ukradel je neznan tat po noči na 7. t. m. v hiši št. 44 na Škorklji gospodu Ljudevitu R. zlato žepno uro z verižico vred, vredno skupno 160 gld. Vsled poizvedovanj policijskega višjega komisarja gosp. Bacherja zaprli so 28letnega težaka Josipa Sčuko iz Trsta, ker je na sumu, da je ukradel omenjeno žepno uro, a kradel je menda tudi v raznih drugih krajih. — Po noči na včeraj so zaprli 37letnega težaka Josipa R., stanujočega v ulici Solitario, ker se je nevarno pretil svoji ljubici.

Koledar. Danes (14.) † Evšebij, sp.; Anastazija, devica. — Jutri (15.): Vnebovzetje Marije Device. (Velika Gospa). — Prvi krajec. — Solnce izide ob 5. uri 3 min., zatoni ob 7. uri 5 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 22·5 stop., ob 2 pop. 27 stop.

Loterijske številke, izžrebane 11. t. m.

Dunaj	66,	34,	4,	8,	39.
Gradec	82,	62,	54,	10,	75.
Temešvar	68,	6,	32,	39,	40.
Inomost	54,	6,	28,	58,	40.

VABILO
na
slavnost desetletnice
Delavskega bralnega društva
s prijaznim sodelovanjem narodne čitalnice v Idriji
dne 17. in 19. avgusta 1894

VSPORED:

Dne 17. avg. zvečer v c. kr. rudniškem gledališču:

I. prolog,
II. delavska podoba (tableau),
III. „Bratranec", burka v jednem dejanji, češki spisal Josip Stolba, preložil Ignacij Borštnik. — Vstopnina: loža 40 kr., sedež 20 kr, pritličje 10 kr. — Blagajnica se odpre ob ½7. uri. Začetek ob ½8. uri.

Po gledališčni predstavi prosta zabava v društvenih prostorih, pri kateri udarajo društveni tamburaši.

Dne 19. avgusta dopoludne:

Ob ½9. uri se daruje sv. maša v dekanijsko-župnijski cerkvi.

Dne 19. avgusta popoludne:

Ob 1. uri banket v pivarni „Pri črnem orlu" pri zadostnem številu oglašenih udeležencev. (Kuvert 1 gld.) Prosi se društva in posameznike pri banketu vsaj do 15. avgusta naznaniti odboru delavskega bralnega društva.

Popoludne ob ½4 uri skupni odhod iz društvenih prostorov na „zemljo" k ljudski veselici. (Ob neugodnem vremenu v pivarni „Pri črnem orlu").

VSPORED:

1. „Slava polna Avstrija", koračnica „*„ godba.
2. „Cesarska slavnostna himna" „*„ možki zbor.
3. „V boj", zložil I. pl. Zajc, godba.
4. „Rudarska", zložil Jos. Gnezda, možki zbor.
5. „Venec starega Kranjca", zlož. A. Salmič, godba.
6. „Poziv k petju", Hr. Volarič, mešani zbor,
7. „Slovenka", zložil I. Pavšič, godba.
8. Slavnostni govor.
9. „Zbirka koračnic", zložil Fr. Uršič, godba.
10. „Slovan na dan", zlož. Hr. Volarič, mešani zbor.
11. „Jadransko morje", zložil A. Hajdrih, godba.
12. „Venec narodnih pesem", zložil A. Salmič, godba.
13. Ples.

Ustopnina k ljudski veselici: za ude 10 kr., za neude 20 kr.

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

Najnovejše vesti.

Dunaj 13. Po završenju shoda socijalistov, vrišvšega se v Praterju, spoprijeli so se delavci v ulici Bellaria s stražarji. Povod spopadu bilo je izzivajoče vedenje nekega vojaka, ki se je bil pridružil delavcem. Na poziv stražarjev, naj se vede mirno, vojak ni hotel ubogati. Slednjič so ga odvedli v zapor. Delavci so se potegnili za vojaka ter ga hoteli iztrgati iz rok stražarjev. Na to je nastala silna rabuka. Došli so še drugi stražarji, ki so že hoteli rabiti orožje, toda trije prihitevši častniki so storili konec spopadu.

Dunaj 13. Včeraj so zaprli urednika anarhističkega lista „Die Zukunft", Huberja in Bartha, ker sta se pregrešila proti tiskovnemu zakonu.

Sredec 13. Jutri se bode slavila obletnica, odkar je Koburg zasedel bolgarski prestol. V to se delajo velike priprave. Koburžan bode o tej priliki pomilostil več oseb, ki so bile obsojene zaradi politiških pregreškov, med temi menda tudi Cankova.

Peterburg 13. Govori se, da je bila te dni pri carju neka uplivna osoba, ki je posredovala v prilog princa Ferdinanda. Car da se je pokazal ob tej priliki bolj naklonjenega spoprijaznenju z Bolgarsko.

Peterburg 13. Ruski car je podaril povodom poroke Velike kneginje Ksenije 150 tisoč rubljev v podporo siromakov in bolnikov. — Peterburška mestna občina je določila svoto 300000 rubljev za slavnosti, ki se bodo vršile povodom poroke cesarjevičeve.

Peterburg 13. Velike vojaške vaje pri Krasnojem selu pričnó dne 15. septembra. Pri teh vajah rabili bodejo vojaki le brezdimni smodnik.

London 12. „Bureau Reuter" javlja iz Tangerja (severna Afrika), da se je uprlo neko kabilsko pleme. Več načelnikov so pobili. Uporniki so razdejali razne utrdbe ter ne marajo priposnati razun svojih vodij drugih guvernerjev.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 6·64—6·66, za spomlad 7·04—7·06. Koruza za avg.-sept. 5·74 do 5·76. Oves za jesen 5·79—5·81. Rž za jesen 5·17—5·19.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6·55—6·60, od 79 kil. f. 6·60—6·65, od 80 kil. f. 6·65—6·70, od 81 kil. f. 6·70—6·75, od 82 kil. for. 6·75—6·80.

Ječmen 5·80—6·10; proso —·—.—

Povpraševanje in ponudbe po pšenici obilno. Prodalo se je 40.000 met. st., po polnih cenah. Druge vrsti žita nespremenjene, cene stalne. Otrobi mirni. Vreme: lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor za avgust f. 15.10 nova roba za december f. 14·10, jako mlačno.

Havre. Kava Santos good average za avgust 96·25, za december 85·25, mirno.

Hamburg. Santos good average za avgust 78.50, september 75·75, december 69·—, trg stalen.

Dunajska borza 13. avgusta 1894.

	danes	predvčeraj
Državni dolg v papirju	98·55	98·70
„ „ v srebru	98·55	98·55
Avstrijska renta v zlatu	122.50	122·40
„ „ v kronah	97·80	97·70
Kreditne akcije	361·75	363·30
London 10 Lst.	124 45	124·50
Napoleoni	9·90	9·89
100 mark	61·—	61·—
100 ital. lir	44·35	44·50

Gostilna „All'Antico Moro"
ulica Solitario 12, (po domače pri „Prvačkovem") priporoča ***pravi kraški teran iz Komna I. vrste po 40, II. po 32 in belo vipavsko po 36 nč. liter.*** *— Držeč se gesla:* ***„Rojak k rojaku"****, priporoča se podpisani za obil obisk.* ***Anton Vodopivec,*** *gostilničar.*

Svoji k svojim!

Po neverjetno nizkih cenah dobivajo se najnovejša vsakovrstna

Kolesa (bicykli)

(model 1894)

na openski novi cesti št. 18, blizo pivovarne. Jamč, se za vsako kolo 12 mesecov. Kdor ne zna voziti naučí ga brez nevarnosti in brezplačno v treh dneh slovenski učitelj, in nikdo naj ne misli da ne bi se naučiti mogel. — Pošilja se na deželo in vse kraje. Cene so:

Kolo s tanjkim kavčukom	gld.	98—
„ z votlim kavčukom gushion	„	108—
„ pneumatično se širokim kavčukom	„	138—
„ „ močnejše Duulop ali Kontinental	„	145—
„ „ s tangentnimi prečkami	„	150—
Stroji s 3 kolesi z železnimi obroči za otroke	„	12—
„ „ „ „ fantiče obroči iz kaučuk	„	20—

Naslov:
Zaloga koles v Trstu, Strada nuova št. 18

Lastnik političnó društvo „Edinost" — Izdavatelj in odgovorni urednik: **Julij Mikota.** — Tiska Tiskarna Doleno v Trstu.